

Stockholm 2017-06-13

m.registrator@regeringskansliet.se
m.remiss-energi@regeringskansliet.se.

Remissvar M2017/00518/Ee

Havsbaserad vindkraft En analys av samhällsekonomi och marknadspotential, ER 2017:3

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen anser att Energimyndigheten själva sammanfattar sin rapport tydligt och bra med att skriva "att havsbaserad vindkraft på lång sikt kan spela en viktig roll i det svenska elsystemet men att ett särskilt *stöd* till havsbaserad vindkraft, utöver elcertifikatsystemet, inte är motiverat före år 2030. Det huvudsakliga skälet är att den samhällsekonomiska nyttan med havsbaserad vindkraft inte är större än från den utbyggnad av förnybar el som sker genom ett teknikneutralt stöd, vars kostnad är betydligt lägre."

Den kostnad, upp till 90 mdr, som Energimyndigheten anger skulle krävas till havsbaserad vindkraft kan göra en betydligt större klimatnytta i andra sektorer, till exempel inom transportsektorn. Detta, tillsammans med analysen att vi inte behöver någon ny kraft förrän runt 2030 är ytterligare ett starkt skäl till varför ett separat stöd till havsbaserad vindkraft inte bör släppas fram.

- Havsbaserad vindkraft bör inte ha något stöd utanför certifikatsystemet.
- Osäkerheten om framtida behov gör att beredskap för att bygga havsbaserad vindkraft måste finnas. Även havsresursplaneringen som Havs- och vattenmyndigheten genomför bör ta hänsyn till detta.
- Energiföretagen föreslår en vidare utredning av hur de systemtjänster som behövs för att klara framtida systemfunktion och elkvalitet kan prissättas och drivas fram av elmarknaden.

Kommentarer

Att havsbaserad vindkraft inte bör ha något extra stöd nu är enligt Energiföretagen helt korrekt. Dock kan vi också se att förhållandena kan ändras drastiskt längre fram, vilket gör att vi måste ha en beredskap för detta. Några sådana faktorer (hur kommande förnybartdirektiv utvecklas, om många existerande elproduktionsanläggningar läggs ner i förtid eller om acceptansen för en fortsatt utbyggnad av landbaserad vindkraft minskar) pekar Energimyndigheten på. Att det är så många osäkra faktorer som spelar in gör att förslaget om regelbundna kontrollstationer är bra.

Havsbaserad vindkraft har trots allt stora möjligheter att ge ett gott tillskott till vår elförsörjning framöver, tekniken utvecklas starkt och kostnaderna går ner i rask takt. Därför är det viktigt att samarbeta med Havresursplaneringen för att säkerställa att platser som är lämpliga för att bygga havsbaserad vindkraft kostnadseffektivt inte undantas utan starka skäl för detta. Dessutom bör man undersöka om det är möjligt att utöka giltighetstiden för tillstånd och bygglov. Om inte detta görs kommer de allra flesta tillstånd som finns idag ha löpt ut när en byggnation kan bli aktuell och den kostsamma processen måste tas om.

Elsystemet framtida funktion och behov

Eftersom nästan alla idag fungerande anläggningar för elproduktion kommer att vara tagna ur drift under perioden mellan 2030 och 2045 (utom vattenkraft), är det viktigt att se till elsystemets framtida behov, det handlar om energiproduktion, men även om effekt och systemtjänster. Vilka kraftslag som kan leverera detta kan vi inte säga idag, det kommer att bestämmas av marknadssignaler och teknikutveckling. Energimyndigheten bedömer emellertid att cirka 2,5–6 TWh ny kraft behöver tillkomma årligen under 2030- och 2040-talet. Detta innebär investeringar i storleksordningen 10 – 20 Mdr kronor per år. Vidare skriver man att alla till buds stående medel bör användas för att göra investeringarna så resurseffektiva som möjligt. Det är i detta perspektiv inte bara resurseffektivitet som är viktigt utan även framtida systemfunktion och leveranssäkerhet. Sannolikt kan vi inte enbart förlita oss på sol- och vindkraft, utan kommer även att behöva mer planerbar effekt i elsystemet. Om man tänker sig att marknaden ska driva fram de investeringar som behövs för t.ex. systemfunktioner, behöver man identifiera vad systemet behöver utöver energi och sedan inkludera dessa tjänster/produkter i marknaden. Det finns en skrivning i avsnitt 6.1 som visar att myndigheten uppfattar det som önskvärt att marknaden ska styra investeringarna. Energiföretagen vill dock förtydliga att sådana marknadssignaler idag inte finns. Energiföretagen föreslår därför en vidare utredning av behovet av sådana marknadssignaler, dvs vilka systemtjänster som behövs för att klara systemfunktion och elkvalitet och hur de kan prissättas. I sammanhanget måste också nämnas nödvändigheten av att det finns en definierad målsättning av en samhällsekonomiskt acceptabel nivå på leveranssäkerhet utifrån effektbalansens perspektiv.

Marknaden påverkas negativt av subventioner

Den samhällsekonomiska analysen visar att om 15 TWh ny produktion kommer in i systemet (i detta fall via extra stöd vid sidan av elcertifikatsystemet) sjunker elpriset med cirka 8 öre/kWh enligt rapporten. Då producenter av el från förnybara källor får sina intäkter från i huvudsak två håll – elcertifikat och elförsäljning – kommer ett lägre elpris att öka bidragsberoendet drastiskt. Ett lägre elpris minskar också möjligheterna för

landbaserad vindkraft att kunna byggas utan stöd, vilket annars skulle kunna vara en realitet några få år in på 2020-talet.

Ett sänkt elpris i den omfattningen, riskerar även att tränga ut planerbar elproduktion från marknaden, vilken krävs för att tillföra systemet nödvändig flexibilitet, men också systemtjänster.

Enligt Energimyndigheten skulle 15 TWh havsbaserad vindkraft kräva investeringar runt 75–90 mdr SEK. Vi håller med Energimyndigheten om att detta belopp skulle göra större nytta t.ex. inom transportsektorn.

Energiföretagen anser också att det är fel att ett energislag ska få flera olika stöd samtidigt. Det motverkar den teknikneutrala utveckling som är en av grundbultarna i dagens certifikatsystem.

Det är viktigt att alla energislag utsätts för marknadens prissignaler så att inte marknaden fastnar i en dyr och ineffektiv stödkarusell där alla investeringar som görs, oavsett produktionsslag och deras nyttor och svagheter i elsystemet, är beroende av stöd. Fortsatta subventioner försvagar marknadens prissignal och skapa en ohållbar situation i längden. Energiföretagen konstaterar också att ju mer förnybar elproduktion som kommer in i systemet via subventioner desto mer pressas priserna på utsläppsrätter nedåt, vilket omintetgör drivkraften i EU ETS. Därigenom kan alltså subventioner till förnybar energi vara kontraproduktiva.

Stockholm som ovan

Pernilla Winnhed

VD

Gunnar Fredriksson

Ansvarig Förnybart